

Пряміцин Вячеслав Юрійович
студент 5 курсу ФСП НТУУ «КПІ»
Науковий керівник:
Чепульченко Т. О.
к.ю.н., доцент ФСП НТУУ «КПІ»

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

В сучасних умовах розвитку України освіта виступає одним з найважливіших чинників економічного розвитку суспільства, ствердження положень Конституції України щодо суверенності, демократичності та незалежності нашої держави.

Найбільш актуальним для України на даному етапі розвитку є всебічне забезпечення діяльності та правова регламентація вищої освіти.

Національна система вищої освіти закріплюється Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», Національною доктриною розвитку освіти, Ліцензійними умовами надання освітніх послуг у сфері вищої освіти, Положенням про державний вищий навчальний заклад та іншими нормативно-правовими актами.

Відповідно до Положення про державний вищий навчальний заклад встановлюються наступні види вищих навчальних закладів: університет, академія, інститут, консерваторія, коледж та технікум. Відповідно до освітньо-кваліфікаційних рівнів підготовки студентів вони розподілені на вищі навчальні заклади I-IV рівнів акредитації.

Відповідно до рівня акредитації кожен вид вищого навчального закладу повинен бути забезпеченим відповідним кадровим забезпеченням підготовки фахівців, матеріально-технічною базою, навчально-методичним забезпеченням, інформаційним забезпеченням тощо. Дані показники встановлені Ліцензійними умовами надання освітніх послуг у сфері вищої освіти.

Важливим засобом розвитку вищої освіти є реформування та чітка регламентація системи управління вищим навчальним закладом.

Система управління вищою освітою має модернізуватися шляхом децентралізації управління вищим навчальним закладом, встановлення взаємодії між державними органами, органами самоврядування вищих навчальних закладів та громадських організацій, розвитком автономії навчальних закладів.

Необхідним є приведення до відповідності Європейським стандартам українського законодавства щодо механізмів контролю та управління діяльністю вищих навчальних закладів: ліцензування та акредитації, атестації та оцінювання знань студентів, моніторингу якості освіти.

Доволі тривалий час система освіти фінансується за залишковим принципом, що є вельми небезпечним фактором для економічного добробуту та розвитку України.

Пропонуємо встановити мінімальні частки витрат державного і місцевого бюджетів на освіту, створити сприятливі економічні та правові умови для інвестиційних капіталовкладень в систему вищої освіти, надати можливість повного і незалежного управління доходами органами громадського самоврядування вищого навчального закладу.

Найбільш пріоритетним питанням в системі вищої освіти є закріплення завдань вищих навчальних закладів та забезпечення їх реалізації. Вони передбачені Положенням про державний вищий навчальний заклад, але потребують подальшої розробки та

встановлення механізму реалізації, при цьому слід враховувати досвід Європейського Союзу та країн СНД.

Пропонуємо найбільш пріоритетними завданнями зазначити наступні:

1. Надання освітніх послуг в залежності від потреб ринку праці та розвитку економічних умов в Україні та закордоном;

2. Стимулювання розвитку студентства через організацію наукової, дослідної та практичної діяльності студентів та викладацького складу, що повинно реалізовуватись через наукову діяльність у наукових конференціях, семінарах, симпозіумах, круглих столах, олімпіадах, через зустрічі та бесіди з фахівцями-практиками, організаціями творчо-наукової практики за спеціальністю в провідних організаціях співпраці з закордонними вищими навчальними закладами та міжнародними організаціями;

3. Підготовка студентів до їх професійної діяльності, інформування їх про ситуацію, що склалася на ринку зайнятості та організації співпраці з фаховими підприємствами та організаціями по працевлаштуванню випускників.

Також слід відзначити другорядні завдання вищих навчальних закладів як культурний, спортивний та творчий розвиток особистості, формування активної громадської позиції, поваги до суспільних цінностей, держави тощо.

Саме тому мається потреба встановити та забезпечити незалежність та самостійність – управлінську та фінансову – органів студентського самоврядування, які вже зараз займають важливу роль у вихованні спеціалістів та самоорганізації студентської спільноти. І закріпити це у відповідному законодавчому акті з залученням студентських організацій до його розробки.

Отже, існує необхідність розробки та прийняття закону «Про правовий статус вищих навчальних закладів», в якому будуть чітко регламентовані питання організаційної діяльності, управління, фінансування вищих навчальних закладів та надання освітніх послуг. При чому до розробки даного законопроекту пропонуємо залучити фахівців-юристів в галузі освіти та науки, керівників провідних вищих навчальних закладів, громадські організації освітянського напрямлення та міжнародних фахівців в галузі організації надання освітніх послуг та болонського процесу.